

۲۰۱۹/۰۵/۰۶

سرلوح مرادزی

د جرگی تحریم کونکي باید بخښنه و غواړي!

په داسې حال کې چې د مشورتې لویې جرگی د پرانیستې او د هغې له پریکړو په هېواد دننه او بهر کې پراخ ملاتړ وشو او دا ملاتړ مخ په زیاتېدو او پراخېدو دی، د جرگی تحریم کونکو ته به غوره دا وي چې خپله تېروتنه ومني او جرگی سره د خپل پرېکون، په ډاگه بخښنه و غواړي.

مشورتې لویه جرگه د ټول افغان ملت جرگه وه، که د جرگی تحریم کونکي فکر کوي چې هغه یوازې په حکومت او دولت پورې اړه لري او دوی ځان د حکومت او دولت مخالف او اپوزیسیون بولي، تېروتنه او خطا یې له همدې ځایه پیلېږي.

حکومت یوازې د جرگی د پرانیستې او د هغې د بريالۍ پای، چارې سمبال او مدیریت کړي. دا هم باید هېره نه شي چې حکومت د جرگی په سمبالښت کې چې مخالفینو لا تر جرگی مخکې د هغه په ښه مدیریت او نظم باور نه درلود او په دې اړه یې ناوړه تبلیغ کاوه، منلی او ښاغلی وځلید. همدا رنگه نه ښای د جرگی په امنیت کې د هېواد د اتلو امنیتي ځواکونو سرښندنه له یاده وباسو. بلخوا جرگه هومره پراخه، بشپړه او هېواد شموله وه چې پخوا یې کله ساری نه وو لېدل شوی. د هېواد له ۳۴ ولایتونو څخه ۳۲۰۰ تنو چې ځوان قشر او میرمنو پکې څرگنده ونډه درلود، د جرگی استازولي کوله. د جرگی د پنځو ورځو په جریان او پریکړه لیک کې، د جرگی هیڅ استازي نه د ولسمشرۍ د مهال په غځېدا، نه په لنډمهاله حکومت او نه د ټولټاکنو په اړه چې د جرگی مخالفینو ورته له مخکې تبلیغ کړی وو، بحث وکړ. د جرگی پریکړه لیک چې په ۲۳ مادو کې په پوره یووستون سره تصویب شو؛ په ټوله کې په سملاسي دوه اړخیز اوربند، ټینګې سولې ته د افغان ملت په رسېدا، طالبانو ته هېواد کې د سیاسي دفتر په پرانیسته، د بهرنیو ځواکونو په وتون؛ د موجود نظام، اساسي قانون، د ښځو او بیان په ازادۍ او د طالب بندیانو په خوشي کولو او یا تبادله متمرکز وو.

د جرگی په پریکړه لیک کې د ټولو ښکېلو غاړو او په پای کې د افغان ملت په ګټه پریکړه شوې چې که څه هم الزامي ښه نه لري، خو حکومت یې له خپلخوا د پلټنې سینه وهلي او ولسمشر وایي چې هغه به د سولې لار نقشه وي.

د حکومت مخالفینو ته د «پت پزه» دا وه چې لومړی یې د هېواد د لوړو او ملي ګټو په پار، د لویې جرگی سره پرېکون نه وای کړی او که حکومت سره یې زورلویه غوښتنه، جرگی ته به ورغلی وای او هلته به یې د خپلو طرحو په دفاع کې د لویې جرگی په مخ کې د حکومت سره غیرلویه کړی وای.

د لویې جرگی څخه تېښته او په اصلي ځای کې د طرحې د وړاندې کولو، زړه او جرئت نه درلودل او پر ځای په ترکیه (عبدالله عبدالله) او بهرنیو رسنیو سره د لویې جرگی، حکومت او سولې په وړاندې پیکه او شېل دريځ؛ سم صفا د سولې بهیر، ملي ګټو او ارزښتونو په وړاندې درېدل دي!

طلوع نیوز لیکي «له دې ډلې د حکومت اجرائیه رییس او راتلونکو ولسمشریزو ټاکنو ته نوماند عبدالله عبدالله چې دغه جرگه یې تحریم کړې هم وه، د ترکیې له اناتولي شبکې سره په مرکه کې د دې جرگی جوړېدل د وخت ضایع کېدل او په تېره یوه اوونۍ کې د ګڼو دولتي او نادرولتي ادارو فلج کېدل بولي او زیاتوي چې دې جرگی نوې څه نه لرل.»

د حنیف اتمر په مشرۍ د سولې او اعتدال ټیم خو بیا د لویې جرگی په مخالفت اعلامیه خپره کړې، هلته وایي «با وجودی که جرگه به اصطلاح مشورتی صلح که توسط حکومت و با هزینه بسیار زیاد برگزار شد، نه مشخصات لوی جرگه عنعنوی را داشت و نه معیارهای لوی جرگه قانون اساسی را و باعث اختلاف شدید و مشکلات زیادی برای مردم شریف کابل شد، اما هموطنان شریف ما که در جرگه اشتراک نمودند با هوشیاری و استقامت قابل وصف دسایس علیه روند صلح و قانون اساسی را خنثی ساختند.»

ښاغلي اتمر هېږوي د اساسي قانون په وړاندې دسیسې خو تر نورو لومړی د دوی ټاکنیز ټیم کوي. اتمر د اساسي قانون په خلاف عطا محمد نور سره ژمنه کړې چې که ټیم یې په ټاکنو کې وګټي، هغه به خپل لومړی وزیر کړي.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

همدارنگه اسلامي جمعيت او محقق سره يې ژمنه شوي چې د اساسي قانون په خلاف به په ټاکنو کې د برياً په مهال رياستي نظام په پارلماني نظام بدل او د مرکزي حکومت پرځای به فيدرالي سيستم هېواد کې پلي کړي. د اوربند او سولې په اړه هم دا ډله تر نورو لالچن او ويجاروونکي دريځ لري. د لويې جرگې په مخالفت کې چې کومه ژبه طالبان په خپله اعلاميه کې کاروي، په لږ توپير همغه ژبه د سولې او اعتدال ټيم هم کاروي. څو ورځې وړاندې مي د طالبانو او د سولې او اعتدال ټيم د اعلاميو کاپي د پرتلي پتوگه رسنيو کې يوځای خپرې کړې، چې هغو کې د دواړو ډلو دريځ يوله بله چندان توپير نه لري.

پخواني ولسمشر حامد کرزی هم چې د لويې جرگې پريکون سره بله پلمه نه لري وايي، د سولې په مشورتي لويه جرگه کې په خپل نه گډون پينځمان نه يم. د جرگې پريکړه ليک منم، يوازې د دريمي مادې په اړه يې شک لرم. نوموړي زياتوي: «په اعلاميه کې يې په يوه ځای کې د سولې خبره او د سولې هيله ياده شوې او په هغه ځای کې چې د سولې په تړاو واضح وړانديزونه شوي، ترې هرکلی کوو، يعنې د جرگې په جوړېدو او د خلکو په راټولېدو کې ستونزه نشته، د اعلاميې درېيمه ماده د ستونزې د جوړولو لامل کېږي، خو زه په دې اړه تبصره نه لرم، خو د جرگې پاتې مواد د سولې لپاره د خلکو هيله بولم او ترې هرکلی کوم»

د لويې جرگې د پريکړه ليک په درېيمه ماده کې راغلي: «په افغانستان کې د جگړې يو لامل دا دی چې د اسلام له سپېڅلي دين څخه مختلف برداشتونه او قرائتونه کيږي. د سولې د مشورتي جرگې غړي دولت، د طالبانو تحريک او علماو ته وړانديز کوي چې د اسلام له سپېڅلي دين څخه خپل تفسير واحد کړي او دا تفسير د همغږۍ او ملي يووالي وسيله وگرځوي.»

خود جرگې د پريکړه ليک د دې مادې په وړاندې، طالبان د خپلې اعلاميې د پنځمې مادې په وروستۍ برخه کې غبرگون بني او ليکي: «جهاد لکه څرنگه چې وو هغسي به فرض وي او څوک يې د توقف او ځنډولو توان نه لري، د اسلام د مبارک دين احکام هم ثابت او مدون دي، چې تفسير، تعبير او تشریح يې شوي ده، هيڅوک به کې د انحرافي تعبيراتو حق نه لري.»

په يو تازه خبر کې د سرپل ولايت چارواکي وايي، د سړني بنوونيز کال له پيل راهيسې سلگونه هغه نجوني بنوونځيو ته له تگه منع شوي چې له لومړنۍ دورې يا شپږم ټولگي پورته زدکړې کوي. د چارواکو په خبره، د طالبانو له دې بنديز نږدې ۳۰ بنوونځي اغېزمن دي. له بده مرغه د اسلام دين څخه د طالبانو تفسير، تعبير او تشریح د بېلگې پتوگه په پورته ډول ده چې هيڅوک پکې د دوی په خبره د بل تعبير حق نه لري!

کرزی چې يو ځل وايي: «د جرگې د درېيمې مادې په اړه تبصره نه لرم او بل ځای وايي چې دا ماده د ستونزې د جوړولو لامل کيږي» بې له دې چې د لويې جرگې د پريکړو په اړه خپله دوه مخي نندارې ته وړاندې کړي، نور څه د ويلو نه لري. هغه شک او اختلاف چې کرزی يې د دې مادې په اړه څرگندوي، ورته تبصره اعلاميه کې خپله طالبان هم کوي!

خو د اساسي قانون او سولې د يادو مخالفينو په توپير، د افغانانو ډيرکي د مشورتي لويې جرگې د پريکړو ملاتړ کوي او د ملاتړ لړۍ پسې غځيږي.

په دې وروستيو کې «د السلام افغان سولې موسيسې له لوري په پلازميني کابل کې د هېواد ډېرو ولايتونو څخه ځوانان په دې موخه را غونډ شوي، چې د جنگ په بنکېلو غاړو د سولې لارې چارې ولټوي او د اوربند غږ وکړي، تاند»

ملگري ملتونه په يوه اعلاميه کې وايي: «د مشورتي لويې جرگې لخوا غوښتل شوی اوربند به په افغانستان کې د سولې لپاره د زميني په برابرولو کې مرسته وکړي او د افغانانو ژوند به وژغوري. د يوناما په اعلاميه کې راغلي دي چې ملگري ملتونه چمتو دي چې د افغانستان د جگړې د پایته رسېدو په هدف له ټولو بنکېلو خواو سره لازمه مرسته او همکاري وکړي»

ناتو هم د افغانستان د سولې لپاره د مشورتي لويې جرگې له پرېکړو ملاتړ کړی دی.

د می په پنځمه، ولسمشر اشرف غني د چين ولسي جمهوريت د کانگرس مرستيال او د سره صليب رئيس ډاکټر شين زو سره وکتل. په دغه کتنه کې چې په ارگ کې وشوه، ډاکټر زو د خپل هېواد د ولسمشر د نېکو هيلو د وړاندې کولو ترڅنگ د افغانستان خلکو او دولت ته د سولې د مشورتي لويې جرگې د بريالي ترسره کېدو مبارکي وويله او زياته يې کړه، د چين ولسي جمهوريت د افغانستان په رهبرۍ او مالکيت د سولې بهير ملاتړ کوي، روهي»

د پاڼو شميره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې دليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

د مشورتي لويي جرگې پريکړه به پلي کيږي. که چيري د لويي جرگې د پريکړو کورني مخالفين، پر خپلي پرېکړې له سره غور ونه کړي، پښيماني ونه بنی او بخښنه ونه غواړي، نور به هم د افغانانو منځ کې گوښه شي.
پای

د پاڼو شميره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ